

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.582/2017/9. szám

A Debreceni Ítéltábla a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek - a Szűcs Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Szűcs Andrea ügyvéd) által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen - amelynek pernyertessége érdekében a Dr. Polecsák Mária Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Polecsák Mária ügyvéd) által képviselt beavatkozó neve (címe) beavatkozott - kártérítés megfizetése iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 5.P.21.024/2015/64. számú ítélete ellen a felperesek által 65. sorszám, az alperes által pedig 66. sorszám alatt előterjesztett és Pf.3. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja.

Az I. rendű felperesnek járó marasztalás tőkeösszegét 9 500 000 (kilencmillió-ötszázezer) Ft-ra felemeli azzal, hogy ezen összegből 7 639 465 (hétmillió-hatszázharminckilencezer-négyszázhatvanöt) Ft után 2010. április 7. napjától, míg 1 860 535 (egymillió-nyolcszázhatvanezer-ötszázharmincöt) Ft után 2016. május 4. napjától terheli késedelmi kamatfizetési kötelezettség az alperest.

A II. rendű felperesnek járó marasztalás tőkeösszegét 8 000 000 (nyolcmillió) Ft-ra felemeli azzal, hogy ezen összegből 6 139 465 (hatmillió-egyszázharminckilencezer-négyszázhatvanöt) Ft után 2010. április 7. napjától, míg 1 860 535 Ft (egymillió-nyolcszázhatvanezer-ötszázharmincöt) után 2016. május 4. napjától terheli késedelmi kamatfizetési kötelezettség az alperest.

A felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak mindösszesen fizetendő tőke összegét 7 346 576 (hétmillió-háromszáznegyvenhatezer-ötszázhetvenhat) Ft-ra leszállítja, amelyből 6 441 580 (hatmillió-négyszáznegyvenegyezer-ötszáznyolcvan) Ft után 2012. december 6. napjától, 217 380 (kettőszáztizenhétézer-háromszáznyolcvan) Ft után 2013. október 19. napjától, 644 729 (hatszáznegyvennégyezer-hétszázhuszonkilenc) Ft után 2012. október 14. napjától, 42 887 (negyvenkettőezer-nyolcszáznyolcvanhét) Ft után pedig 2014. október 9. napjától terheli késedelmi kamatfizetési kötelezettség az alperest.

Mellőzi az alperes elsőfokú perköltségben történő marasztalását, és megállapítja, hogy mindegyik fél maga viseli a saját elsőfokú perköltségét. Az alperes által az államnak külön felhívásra megtérítendő állam által előlegezett költség összegét 266 010

(kettőszázhatvanhatezer-tíz) Ft-ra leszállítja, miáltal az állam terhén 252 165 (kettőszázötvenkettőezer-egyszázhatvanöt) Ft állam által előlegezett költség marad.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet azzal hagyja helyben, hogy az állam terhén maradó kereseti illeték összege 1 500 000 (egymillió-ötszázezer) Ft.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg egyetemlegesen az alperesnek 26 255 (huszonhatezer-kettőszázötvenöt) Ft másodfokú perköltséget. Megállapítja, hogy a le nem rótt 1 013 800 (egymillió-tizenháromezer-nyolcszáz) Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperesek házastársak. Első gyermekük a per volt III. rendű felperese: kk. III.rendű felperes neve volt, aki 2010. április 6. napján született és 2015. május 2. napján hunyt el.

Az I. rendű felperesnek ez volt az első terhessége, azt 12 hetesen: 2009. szeptember 21. napján állapították meg. Rendszeresen járt terhességi ellenőrzésre, ennek során 2009. december 7. napján medencevégű-fekvést, 2010. február 4. napján korai magzati retardációt (növekedési zavart), 2010. február 9. napján pedig III. fokban érett lepényt állapítottak meg nála. Ezért az I. rendű felperes 2010. február 10. napján kórházba került, amelynek során az UH-vizsgálat már a magzat növekedését mutatta, a méhlepény érettségét II. fokúnak találták, az áramlásvizsgálat megfelelő áramlási viszonyokat mutatott, az elvégzett NST-k pedig minden alkalommal reaktívak voltak, így az I. rendű felperest 2010. február 7. napján hazabocsátották.

A 2010. március 5. és 18. napjain elvégzett ismételt UH-vizsgálatok azonban újra III. fokban érett lepényt állapítottak meg, ezért az I. rendű felperesnek ismét kórházi felvételt javasoltak, aki a személyi és vagyoni körülményei miatt mégsem feküdt be a kórházba. Csak 2010. április 6. napján 12 óra 32 perckor jelent meg az alpereshez tartozó **F** Kórház Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályán, ahol 21 óra 37 perckor született meg kk. III.rendű felperes neve, akinek azonnali intubálásra, nyákszívásra és lélegeztetésre volt szüksége. Másnap 0 óra 15 perctől az alpereshez tartozó Kórház Gyermekgyógyászati Osztályára került súlyos szülési asphyxia (szülési álhalál), az újszülött késő savbősége, egyéb táplálási problémái, újszülöttkori agyi depresszió, szülési sérülés miatti koponyacsont csonthártya alatti vérömleny, szülési sérülés miatti agyvizenyő, vacuum extractorral befejezett szüléssel érintett magzat és újszülött, az újszülött légzési elégtelensége, valamint újszülöttkori alacsony vércalciumszint kórismékkal. Az elvégzett koponya CT vizsgálatok agyvizenyőt és nyakszirtcsonttörést is kimutattak nála.

Az alperes az I. rendű felperes 2010. április 6. napján történt kórházi ellátása során nem az elvárható gondossággal járt el, amikor a kórelőzményi adatok ismeretében a felvételt követően nem végzett UH-vizsgálatot és áramlásvizsgálatot, valamint - az amnioszkópos vizsgálat pozitív eredménye ismeretében - császármetszést. Mulasztott az alperes akkor is,

amikor a burokrepesztés után nem végzett magzati fejbőr-vérvételt a PH meghatározására, amelynek esetleges kóros eredménye szintén császármetszéses műtétet indokolt volna. Az eltűnt méhszáj utáni időszakban szükségesnek tartott vaacum extractiós műtét időbeni elvégzése kapcsán is véleményezhető mulasztás, mivel egyértelműen nem igazolható, hogy a hüvelyi műtétet a protokoll által ajánlott döntéshozataltól a magzat megszületéséig eltelt 5-15 perces időtartam alatt végezték el. Amennyiben az alperes alkalmazottai a császármetszés mellett döntenek, esély lehetett volna arra, hogy az újszülött a szülést követően tapasztalt egészségkárosodás nélkül, vagy kisebb mértékű károsodással szülessen meg. Az egyértelműen nem állapítható meg, hogy a magzat méhen belüli állapota a szülés megindulása előtt is rossz volt-e már, vagy csupán a szülés észlelésének időszakában alakult ki, de az egyértelmű, hogy az alperes mulasztásainak legalább állapotrosszabbító hatása volt a magzatra nézve.

A néhai III. rendű felperes születés utáni állapotának kialakulásában pontosan meg nem határozható mértékű szerepe lehetett annak, hogy az I. rendű felperes a 2010. március 18. napi UH-vizsgálat után nem jelentkezett kórházi felvételre. Ennek pontos mértéke azért sem állapítható meg, mert az alperes mulasztásai miatt a kórházi felvétel utáni időszakban nem vált ismertté, hogy a magzat keringése pontosan milyen, továbbá a szülés után a méhlepényt nem küldték szövettani vizsgálatra.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítélettel megállapította, hogy az alperes teljes egészében köteles megtéríteni a felperesek mindazon kárát, amely abból ered, hogy a néhai III. rendű felperes 2010. április 6. napján oxigénhiányos állapotban született meg. A Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.687/2015/5. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részét helybenhagyta.

A néhai III. rendű felperes alapbetegsége az oxigénhiányos agykárosodás volt, amelynek szövődményeként súlyos fokú vízfejűség alakult ki nála. Emiatt önálló helyváltoztatásra nem volt képes, kezeivel nem fogott, tárgyak után nem nyúlt, arcot, tárgyat nem fixált, nem követett, kontaktusba nem volt vonható. Spontán mozgásai koordinálatlanok, szegényesek voltak, súlyos fokú, bal oldali hangsúlyú négy végtagi bénulásban szenvedett. Spontán helyzetben az alsó végtagjai keresztben, a térdek nyújtott helyzetben voltak, a súlyosan deformált lábainak mozgatása korlátozottan volt lehetséges. A felső végtagoknál spontán helyzetben mindkét könyökben, csuklóban és az ujjakban is flexiós tartás alakult ki. A garatreflexei kiválthatóak voltak, a születésekor tapasztalt nyelési zavara csupán átmeneti volt. A fogazata is kifejlődött, azonban a rágóreflexe nem, ezért - kezdetben csak cumiból, később pedig kanállal is - csak folyékony vagy pépes ételek elfogyasztására volt képes. Az etetése a félrenyelések elkerülése miatt nagy gondosságot igényelt. Vizelet- és széklettartásra képtelen volt, egész életében pelenkázásra szorult.

A táplálási nehézségek, a súlyos mozgáskorlátozottság és a tartós fekvés miatt gyenge immunrendszerrel rendelkezett, ezért gyakran alakultak ki nála felső- és alsó légúti gyulladások, fertőzések, amelyek miatt többször kórházba is került. A halálának közvetlen oka tüdőgyulladás volt, amely az elszorult oxigénhiányos agykárosodással közvetett oki összefüggésben áll, ezen állapot szövődményének tekintethető.

A néhai III. felperesről elsősorban az I. rendű felperes gondoskodott, amelyben a II. rendű felperes segítette őt, az általa nyújtotta segítség azonban - a felperesek második és harmadik és gyermekének megszületése, majd a II. rendű felperes munkába állása után - szükségszerűen kisebb mértékű lett.

A felperesek a néhai III. rendű felperes megszületése előtt gyakran jártak a gyülekezetbe, zenés összejövetelekre, falunapokra, ahol a II. rendű felperes zenélt. A gyermek születését követően azonban a társas és társadalmi kapcsolataik a néhai III. rendű felperesről történő gondoskodás miatt beszűkültek, megszűntek, a gyülekezetre korlátozódtak, ezért a felperesek a családon belül perifériára szorultak. Mindez a néhai III. rendű felperes állapota miatt érzett kiszolgáltatottság és tehetetlenség mellett a lelkiállapotuk súlyosbodásához vezetett, a sérült gyermekük ellátása anyagilag és érzelmileg is nagy terhet rótt rájuk. Mindketten befelé fordulóak lettek, a II. rendű felperes élvezeti szerekhez is nyújt. Mindkettőjükön tapasztalhatóak a halálesetet követően kialakult poszt-traumás stressz maradványtünetei fokozott szorongás és depresszív tünetek formájában, valamint a közepes fokú, elhúzódó gyászreakció. A trauma feldolgozása mindkét felperesnél kissé vontatottan halad, amely életvezetési nehézségeket okoz számukra a két gyermekük ellátásában, nevelésében, és a hozzájuk fűződő viszonyukban. Tünetképződésük jelenleg közepes mértékű pszichés károsodás szintjén stagnál.

A néhai III. rendű felperes az oxigénhiányos állapota miatt 3 éves koráig napi 6 órával, ezt követően pedig napi 8 órával több ápolást, gondozást igényelt, mint egy egészségkárosodástól mentes gyermek. Az állapota miatt a felperesek a gyermek 2 éves koráig napi fél óra, ezt követően pedig másfél óra időtartamban végeztek háztartási többletmunkát.

A súlyos mozgáskorlátozottság és a táplálási nehézségek miatt kialakult hiányvérszegénység, felszívódási zavar, gyulladások és fertőzések indokoltá tették ricinus, folsav és Vigantol alkalmazását, egy egészséges gyermeknél többet kellett cserélni a néhai III. rendű felperes cumisüvegjeit és nagyobb gyógyszereszköze volt.

A néhai III. rendű felperest kizárólag személygépkocsival lehetett szállítani, amelyhez a sofőrön kívül egy további kísérőre is szüksége volt. A szállítását a felperesekre tekintettel a II. rendű felperes testvére: **B. L.** végezte a család tulajdonát képező **L.**, majd **S** személygépkocsikkal. Ennek ellentételezéseként a felperesek alkalmanként 1500-2000 Ft-ot fizettek neki.

A felperesek a pontosított keresetükben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959-es Ptk.) 355. §-ának (1), (2) és (4) bekezdései alapján arra kérték a bíróságot, hogy kötelezze az alperest:

- saját jogukon személyenként 8 000 000 Ft, a néhai III. rendű felperes jogutódjaiként pedig személyenként további 5 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés és járuléкаи megfizetésére; valamint

- egyetemlegesen 5 313 788 Ft ápolási és gondozási többletköltség, 951 681 Ft háztartási többlet humánerő-ráfordítási költség, 217 380 Ft ételmezési többletköltség, 425 980 Ft gyógyszer- és gyógyhatású készítmény többletköltség, 644 729 Ft közlekedési és kíséretből

adódó többletköltség, továbbá 42 887 Ft törőlkendő többletköltség és járuléai megfizetésére.

Az alperes a nem vagyoni kártérítés iránti keresetet az I. rendű felperes tekintetében saját jogon 5 000 000 Ft-ban, jogutódi minőségben 3 000 000 Ft-ban, a II. rendű felperes vonatkozásában saját jogon 3 000 000 Ft-ban, jogutódként pedig szintén 3 000 000 Ft-ban elismerte, ezt meghaladóan elutasítani kérte. A vagyoni kárigények közül a törőlkendő többletköltséget elismerte, a többi tételt viszont - bizonyítottság hiányában - részben vagy egészben vitássá tette. A beavatkozó az alperessel egyező perbeli nyilatkozatot tett.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperes részére nem vagyoni kártérítés címén 8 000 000 Ft-ot, a II. rendű felperes részére pedig 6 000 000 Ft-ot, és ezen összegek után 2010. április 7. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező kamatot. Kötelezte az alperest arra is, hogy fizessen meg az I. és II. rendű felperesek, mint egyetemleges jogosultak részére:

- 6 791 479 Ft-ot, és ezen összeg után 2012. december 6. napjától, valamint 644 729 Ft-ot, és ezen összeg után 2012. október 14. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot, továbbá

- 217 380 Ft-ot, és ezen összeg után 2013. október 19. napjától, valamint 42 887 Ft-ot, és ezen összeg után 2014. október 9. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintet naptári félét megelőző első napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot.

Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította és kötelezte az alperest az I. és a II. rendű felperesek, mint egyetemleges jogosultak részére 486 711 Ft perköltség, valamint az államnak - külön felhívásra - 227 799 Ft állam által előlegezett költség megfizetésére. Megállapította, hogy 290 376 Ft állam által előlegezett költséget, valamint 1 301 788 Ft feljegyzett illetéket az állam visel.

A határozatát azzal indokolta, hogy a néhai III. rendű felperes egészségi állapotát és a halálának okát aggálymentes orvosszakértői vélemény, a felperesek pszichés állapotát pedig aggálymentes pszichológus szakvélemény igazolta, amelyeket a per során kihallgatott tanúk vallomásai is alátámasztottak. Ez alapján megállapítható volt, hogy a néhai III. rendű felperes állapota mindkét felperesre nagy lelki terhet rótt, jelenleg is poszttraumás stressz, valamint közepes fokú, elhúzódó gyászreakció okozta szorongásos és depresszív tüneteik vannak, befelé fordulóak lettek, társas kapcsolataik beszűkültek, a II. rendű felperes élvezeti szerekhez is nyúlt. Erre tekintettel saját jogukon nem vagyoni kártérítés illette meg őket, amelynek mértékét az I. rendű felperes esetében 5 000 000 Ft-ban, a II. rendű felperes esetében pedig 3 000 000 Ft-ban határozta meg, figyelemmel arra, hogy a gyermeket elsősorban az I. rendű felperes ápolta és gondozta. Utalt rá, a felperesek a néhai III. rendű felperes jogutódjaiként is jogosultak nem vagyoni kártérítésre, amelynek mértékét személyenként 3 000 000 Ft-ban állapította meg. Kifejtette, hogy a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során figyelemmel volt a kár bekövetkezésekor uralkodó ár- és értékviszonyokra, valamint a kialakult bírói

gyakorlatra, amelynek körében egyebek mellett a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.215/2014/6. és Pf.I.20.048/2013/13., valamint a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.21.898/2011/5. számú ítéleteit hívta fel.

A néhai III. rendű felperes gondozásához, ápolásához szükséges többletidőt az orvosszakértői vélemény alapján a gyermek 3 éves koráig napi 6 órában, efelett pedig napi 8 órában fogadta el. Utalt ugyanakkor arra is, hogy a gyermek által kórházban töltött időre a felperesek nem követelhetnek ápolási és gondozási díjat, így annak kiszámítása során figyelmen kívül hagyta a gyermek születésétől 2010. július 22. napjáig, a 2010. október 21. napjától 2010. október 31. napjáig, a 2013. december 9. napjától 2013. december 19. napjáig, valamint a 2014. december 12. napjától 2014. december 19. napjáig terjedő időt. A fennmaradó időszakra felszámította a mindenkori szakképzett minimálbér nettó összegét, így 6 297 288 Ft-ban állapította meg a felpereseket megillető ápolási és gondozási többletköltség összegét, amelyből levonta a felperesek által a néhai III. rendű felperesre tekintettel kapott TB-ellátás 983 500 Ft-os összegét, így a felpereseket megillető ápolási és gondozási díjat 5 313 788 Ft-ban határozta meg.

Az orvosszakértői vélemény alapján elfogadta azt is, hogy a néhai III. rendű felperes állapota miatt a felpereseknek a gyermek 2 éves koráig napi fél órában, ezt követően pedig napi 81 perc időtartamban volt indokolt háztartási többletmunkát végezniük, kivéve azt az előbb említett időszakot, amíg a néhai III. rendű felperes kórházban volt. A fennmaradó időszakra szintén a mindenkori szakképzett minimálbér nettó összegét számította fel, így a felpereseket megillető háztartási többlet humán erő ráfordítási költséget 951 681 Ft-ban határozta meg.

Az orvosszakértői vélemény alapján megállapította, hogy a felpereseket élelmezési többletköltség címén 217 380 Ft illeti meg.

Kifejtette, hogy az orvosszakértői vélemény szerint indokolt volt a felperesek által felsorolt gyógyszerek és gyógyhatású készítmények alkalmazása is, ezért az alperest a 2010. július 22. napjától a gyermek haláláig terjedő időre havi 7 400 Ft, azaz mindösszesen 425 980 Ft egyetemleges megfizetésére kötelezte,

A kórházi ellátások és látogatások miatt szükséges közlekedés és kíséret többletköltségét 644 729 Ft-ban fogadta el, utalva arra, hogy az aggálymentes szakértői vélemény szerint a néhai III. rendű felperest csak személygépjárművel lehetett szállítani, és kíséretre is szüksége volt.

A pertárgyértéket kerekítve 21 696 500 Ft-ban állapította meg, amelyhez képest a felperesek 44%-ban, az alperes 56%-ban lett pernyertes. Erre tekintettel a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 81. §-ának (1) bekezdése alapján az alperest 486 711 Ft jogi képviselői díjból álló perköltség felperesek részére történő egyetemleges megfizetésére, valamint a felmerült 518 175 Ft állam által előlegezett költség 44%-ának, azaz 227 799 Ft-nak a megtérítésére kötelezte. Megállapította, hogy a felperesek költségmentessége és az alperes illetékmentessége folytán a többi állam által előlegezett költséget, továbbá a felmerült 1 301 788 Ft eljárási illetéket az állam viseli.

A felperesek a fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének akként történő megváltoztatását kérték, hogy az ítéletábra emelje fel az I. rendű felperesnek saját jogon járó nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét 8 000 000 Ft-ra, az őt jogutódként megillető nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét 5 000 000 Ft-ra, a II. rendű felperesnek saját jogon járó nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét 6 000 000 Ft-ra, az őt jogutódként megillető nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét 5 000 000 Ft-ra, a felperesek részére egyetemlegesen járó perköltség összegét pedig 850 895 Ft + Áfára. Arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 206. §-ának (1) és (3) bekezdéseinek megsértésével túlzottan alacsony összegben állapította meg a nekik járó nem vagyoni kártérítés mértékét, az ugyanis nincs arányban az általuk elszenvedett nem vagyoni hátrányokkal, és a kialakult bírói gyakorlattal sem. Ennek alátámasztásaként az elsőfokú bírósághoz hasonlóan maguk is a Debreceni Ítéletábra Pf.I.20.215/2014/6., és Pf.I.20.048/2013/13., valamint a Fővárosi Ítéletábra 7.Pf.21.898/2011/5. számú ítéleteire utaltak. Sérelmezték továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a pertárgyértéket tévesen állapította meg, az ugyanis a legutóbb módosított kereset alapulvételével 33 668 497 Ft-nak felel meg, ehhez képest állították, hogy 64%-ban lettek pernyertesek. Rámutattak, hogy az elsőfokú bíróságnak alkalmaznia kellett volna a Pp. 81. §-ának (2) bekezdését, hiszen az általuk követelt kártérítés nem volt eltúlzott, így a nekik járó elsőfokú perköltség összegének felemelését kérték 850 895 Ft + Áfa összegre.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének alábbiak szerint történő megváltoztatását kérte.

Arra hivatkozott, hogy az I. rendű felperes saját nyilatkozatai alapján a néhai III. rendű felperesre fordított többlet gondozási és ápolási idő a gyermek 3 éves koráig csak napi 3 órában, efelett pedig csupán napi öt órában fogadható el. Kifejtette azt is, hogy a gyermek több időt töltött kórházban, mint amennyivel az elsőfokú bíróság számolt, ezért 2010-ben 25, 2011-ben 34, 2012-ben 8, 2013-ban 20, 2014-ben 7, 2015-ben pedig 4 napra nem illeti meg a felpereseket ápolási és gondozási díj. Erre figyelemmel e jogcímen megítélt vagyoni kártérítést 3 459 027 Ft-ra kérte leszállítani.

Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen számította ki a felpereseket megillető háztartási többlet humánerő ráfordítási költséget is, hiszen kevesebb kórházban töltött nappal számolt, mint amennyit a gyermek kórházban volt. Ezért az ápolási, gondozási díj körében részletezett időtartamra ilyen jogcímen sem jár kártérítés a felpereseknek, erre tekintettel annak összegét 919 670 Ft-ra kérte leszállítani.

Kifejtette, hogy a felperesek csupán 99 977 Ft erejéig igazolták a néhai III. rendű felperes állapota miatt szükséges gyógyszerek költségét. Rámutatott, hogy a felperesek által felsorolt gyógyhatású készítmények közül a ricinusolaj alkalmazása nem volt indokolt, a Vigantol csepp közgyógyellátási igazolványra is beszerezhető volt, a cumisüvegek vásárlásának tényét és beszerzésének gyakoriságát pedig a felperesek nem igazolták, ezt az orvosszakértői vélemény sem támaszthatta alá. Így - figyelembe véve a felperesek vagyoni lehetőségeit - havi 1000 Ft-nál, azaz mindösszesen 57 700 Ft-nál nagyobb összegű általános kártérítést nem követelhetnek. Ezért a gyógyszerek és gyógyhatású készítmények költsége címén megítélt kártérítés leszállítását kérte 157 677 Ft-ra.

Arra hivatkozott, hogy a felperesek a kárenyhítési kötelezettségük miatt igénybe vehették volna a gyermek kórházba, vagy kórházból történő szállításához a társadalombiztosítás által finanszírozott betegszállítást. Utalt arra is, hogy a felperesek a saját nyilatkozatuk szerint alkalmanként csupán 1500-2000 Ft-ot fizettek **B. L.**-nak a szállításokért, ezért a **Ny-ra** történt szállítások után alkalmanként 2000 Ft-ra, a **F-ra** történt szállítások után pedig alkalmanként 1500 Ft-ra tarthatnak igényt. Kifejtette, hogy a család anyagi lehetőségei miatt a felperesek **Ny-n** négynaponta, **F-on** pedig kétnaponta látogathatták meg az ott kórházban fekvő III. rendű felperest. Kísérőként pedig legfeljebb egy fő számolható el, és ő is csak azon alkalmakra, amikor a gyermek is a személygépkocsiban utazott. Ennek figyelembevételével 126 982 Ft-ra kérte leszállítani a felpereseket megillető közlekedési és kíséreti költség összegét.

Sérrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az 1/2011. Polgári jogegységi határozat ellenére nem számolta el a beavatkozó által a felperesek részére 2016. május 3. napján igazoltan megfizetett 1 000 000 Ft-ot, ezért ennek elszámolását kérte.

Végül kérelmet terjesztett elő a tartozás hathavi részletben történő megfizetésének engedélyezése iránt is, arra hivatkozott, hogy ebben az időszakban több olyan nagy perértékű peres eljárás zárult le, amelyek miatt jelentős fizetési kötelezettsége keletkezett, így az egyösszegű teljesítésre nem képes.

A felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének az alperes által támadott részét helybenhagyni kérték. Rámutattak, hogy az ápolási és gondozási többletidőt az orvosszakértői vélemény állapította meg, amelyet a felperesek nyilatkozata és a tanúk vallomásai is alátámasztottak. Állították, hogy az elsőfokú bíróság az ápolás, a gondozás és a háztartási többlet humán erő ráfordítás költsége körében is figyelmen kívül hagyta a kórházi ellátások időtartamát. Utaltak arra is, hogy az alperes a gyógyszerek és a gyógyhatású készítmények költségét a fellebbezésében foglalnál magasabb összegben ismerte el az elsőfokú eljárás során, e készítmények beszerzésének tényét és indokoltságát a tanúk és a szakértő igazolta. Rámutattak, hogy nem tehették ki a gyenge immunrendszerű III. rendű felperest az ingyenes betegszállításnak, két fő kísérő pedig olyan esetekben is indokolt volt, amikor a gyermek nem utazott a személygépkocsiban, az egyik kísérő ugyanis ilyen esetben is a sofőr volt. Végül ellenezték a részletfizetés engedélyezését, arra hivatkoztak, hogy a közbenső ítélet meghozatala óta eltelt időben az alperes felkészülhetett arra, hogy a felperesek felé nagyjösszegű fizetési kötelezettsége keletkezik.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a felperesek által támadott részét annak helyes indokai alapján helybenhagyni kérte.

A fellebbezések részben alaposak.

Az ítélet tábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését, amely:

- az alperest az elsőfokú ítéletben írt összegben nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte, továbbá a nem vagyoni kártérítés iránti keresetet a felperesek fellebbezésében foglalt összeget meghaladóan elutasította;
- az alperest az elsőfokú ítéletben írt mértékben élelmezési többletköltség és törlőkendő költség, valamint az alperes fellebbezésében írt mértékben ápolási, gondozási díj, háztartási többlet humánerő ráfordítási költség, gyógyszer és gyógyászati készítmény költség, továbbá közlekedési és kíséreti többletköltség megfizetésére kötelezte.

A fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelésével, túlnyomórészt helyesen állapította meg, azt az ítéletábra a csatolt orvosi dokumentáció, a 43. sorszámú orvosszakértői vélemény, valamint az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) 26. sorszám alatti nyilatkozata alapján csupán annyiban pontosítja, hogy a néhai III. rendű felperes az alábbi időpontokban állt kórházi kezelés alatt:

- 2010. április 10. napjától 2010. július 22. napjáig (**Ny**)
- 2010. szeptember 8. napjától 2010. szeptember 10. napjáig (**Ny**)
- 2010. október 5. napjától 2010. október 8. napjáig (**F**)
- 2010. október 15. napjától 2010. október 23. napjáig (**F**)
- 2010. október 26. napjától 2010. október 30. napjáig (**F**)
- 2010. november 4. napjától 2010. november 11. napjáig (**F**)
- 2010. december 30. napjától 2011. január 3. napjáig (**F**)
- 2011. január 8. napjától 2011. január 11. napjáig (**F**)
- 2011. február 14. napjától 2011. február 23. napjáig (**F**)
- 2011. március 3. napjától 2011. március 16. napjáig (**F**)
- 2011. március 16. napjától 2011. március 18. napjáig (**Ny**)
- 2011. október 6. napjától 2011. október 10. napjáig (**F**)
- 2012. február 1. napjától 2012. február 6. napjáig (**F**)
- 2012. november 12. napjától 2012. november 15. napjáig (**F**)
- 2013. október 21. napjától 2013. október 31. napjáig (**Ny**),
- 2013. december 9. napjától 2013. december 19. napjáig (**Ny**)
- 2014. december 12. napjától 2014. december 19. napjáig (**F**)
- 2015. február 7. napjától 2015. február 11. napjáig (**Ny**).

Az így kiegészített tényállás alapján az ítéletábra a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között (Pp. 253. §-ának (3) bekezdése) az alábbiak szerint bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét.

Nem vagyoni kártérítés

A nem vagyoni kártérítés célja a károsultat ért személyi (nem vagyoni) sérelmek vagyoni eszközökkel történő hozzávetőleges kompenzálása, ezért a nem vagyoni kártérítés összegének arányban kell állnia a bekövetkezett személyi (nem vagyoni) sérelmek súlyával és következményeivel. Bár az elsőfokú bíróság feltárta és számba vette azokat a nem vagyoni hátrányokat, amelyek a felpereseket a néhai III. rendű felperes egészségkárosodása, majd ezzel összefüggő halála miatt érték, az általa megállapított saját jogú nem vagyoni kártérítések mértéke ezen - részben köztudomású, részben pedig a

beszerzett pszichológus szakvélemény és tanúvallomások útján igazolt - sérelmekhez képest aránytalanul alacsony. A felperesek többszörös személyiségi jogi sérelmet szenvedtek, hiszen nemcsak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 15. §-ának (1) bekezdéséből, és az Alaptörvény L. cikkének (1) bekezdéséből levezethető családban éléshez való joguk, hanem az 1959-es Ptk. 76. §-a által védett lelki egészséghez való joguk is sérült, amely eltérő mértékben, de mindkét felperes mindennapi életét tartósan megnehezítette. Ezért a nem vagyoni kártérítés mértékét úgy kellett volna megállapítani, hogy az alkalmas legyen e többszörös személyi sérelem együttes kiegyensúlyozására (BDT2005.1286), e követelménynek azonban az elsőfokú bíróság által megítélt saját jogú nem vagyoni kártérítések összege nem felelt meg.

Az elsőfokú bíróság a saját jogon járó nem vagyoni kártérítések mértékének megállapítása során nem volt tekintettel a hasonló ügyekben követett bírói gyakorlatra sem. Kétségtelen, hogy sem a személyiséget ért hátrány mértéke, sem pedig az annak hozzávetőleges ellentételezésére alkalmas kárpótlás összege nem mérhető objektív mércével, az mindig az adott élethelyzet egyedi tényállása szerint bírálendő el (Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.976/2014/5.). A konkrét ügyben megítélhető nem vagyoni kártérítés hozzávetőleges nagyságrendjének meghatározása során azonban mégis támpontul szolgálhattak volna a bíróságok által hasonló tényállású ügyekben hozott döntések, még akkor is, ha a hasonló jogsértések nem feltétlenül váltanak ki hasonló módon és mértékben megnyilvánuló nem vagyoni sérelmet.

Az elsőfokú bíróság maga is utalt azokra az eseti döntésekre, amelyekre a felperesek a fellebbezésük alapjaként hivatkoztak. Ezek közül a perbeli tényálláshoz leginkább hasonló jogeset a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.048/2013/13. számú ítéletével elbírált ügy volt, amelyet a Kúria Pfv.III.21.074/2014/7. számú ítélete a hatályában fenntartott. Ezen eseti döntés a néhai III. rendű felpereshez hasonlóan súlyos egészségkárosodással 2009-ben megszületett, majd négy és fél évesen elhunyt gyermek szüleinek saját jogukon személyenként 6 000 000 Ft, a gyermek jogutódjaiként pedig személyenként 3 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg. Jó viszonyítási alapot képezett a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.215/2014/6. számú ítélete is, amely egy 2010-ben ugyancsak súlyos egészségkárosodással megszületett, majd 3 hónaposan elhunyt gyermek édesanyjának saját jogán 6 000 000 Ft, édesapjának saját jogán 5 000 000 Ft, a szülőknek jogutódként pedig egyetemlegesen 5 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg úgy, hogy a gyermek nem jött ki a kórházból. Végül összehasonlítási alapként elfogadható volt a Fővárosi Ítéltábla 2004. évi ár- és értékviszonyok alapulvételével meghozott 7.Pf.21.898/2011/5. számú ítélete is, amelyet a Kúria Pfv.20.987/2012/4. számú ítélete a hatályában fenntartott. Ezen eseti döntés egy súlyos egészségkárosodással 2004-ben megszületett, majd két évesen elhunyt gyermek édesanyjának saját jogán 5 000 000 Ft, édesapjának saját jogán 3 000 000 Ft, a szülőknek pedig jogutódként egyetemlegesen 6 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést állapított meg.

Bár az elsőfokú bíróság saját jogon annyi nem vagyoni kártérítést állapított meg a felpereseknek, amennyit a hivatkozott ítéletében a Fővárosi Ítéltábla, figyelmen kívül hagyta, hogy ez az eseti döntés a perbeli káresemény előtt hat évvel fennálló ár- és értékviszonyokat tükrözi. Ezzel szemben a másik két felhívott ítélet a 2009. és 2010. évi ár-

és értékviszonyokhoz igazodóan már jelentősen magasabb összegben határozta meg a hasonló sérelmeket elszenvedő károsultakat saját jogukon megillető nem vagyoni kárpótlás mértékét.

Ezért az ítéltábla az I. rendű felperesnek saját jogán járó nem vagyoni kártérítés összegét 6 500 000 Ft-ra felemelte, ez állt ugyanis arányban az őt ért nem vagyoni sérelmekkel, és ez felelt meg a károsodás időpontjában fennálló ár- és értékviszonyoknak, valamint a hasonló ügyekben kialakult bírói gyakorlatnak. Ugyanezen okok szükségessé tették a II. rendű felperest saját jogán megillető nem vagyoni kárpótlás 5 000 000 Ft-ra történő felemelését is, amelynek során az ítéltábla figyelembe vette, hogy a gyermek elsődleges gondozója nem a II. rendű felperes, hanem az I. rendű felperes volt, így - noha nem vitásan őt is súlyos nem vagyoni sérelmek érték - azok mértéke kisebb volt annál, amelyeket a gyermeket egész életében mindvégig ápoló és gondozó I. rendű felperes elszenvedett. Ennél nagyobb saját jogú nem vagyoni kártérítés megállapítását ugyanakkor sem a bekövetkezett nem vagyoni hátrányok, sem pedig a bírói gyakorlat nem indokolta, ezért a felperesek fellebbezése e tekintetben nem volt alapos.

Az egységes bírói gyakorlat szerint az 1959-es Ptk. alapján keletkezett nem vagyoni kártérítés iránti igény nem örökölhető, mert a személyhez fűződő jog elválaszthatatlan az adott személytől, a nem vagyoni sérelem által megalapozott igény csak személyesen érvényesíthető. Ha viszont a károsult a nem vagyoni kártérítés iránt még életében pert indított, akkor a törvényes örökösök az eljárásjogi szabályok szerint a perbe jogutódként beléphettek (BH1996.639.). Ezért nem volt akadálya annak, hogy a felperesek a néhai III. rendű felperes jogutódjaiként követelhessék azon nem vagyoni kártérítés megfizetését, amely a gyermeküket a haláláig megillette. E nem vagyoni kárpótlás összegét az elsőfokú bíróság az elszenvedett nem vagyoni sérelmekhez, a károsodáskor fennálló ár- és értékviszonyokhoz, valamint a bírói gyakorlathoz igazodó módon állapította meg, a Debreceni Ítéltábla ugyanis a Pf.I.20.048/2013/13. számú ítéletében egy 2009-ben súlyos egészségkárosodással született, majd négy és fél évesen elhunyt gyermek szüleinek jogutódként szintén személyenként 3 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg. Ezért az ítéltábla a felpereseket jogutódi minőségükre tekintettel megillető kárpótlás felemelésére nem látott lehetőséget.

Ápolás-gondozás többletköltsége

A 43. sorszámú aggálymentes orvosszakértői vélemény egyértelműen megállapította, hogy a néhai III. rendű felperes a 3 éves koráig napi 6 órával, efelett pedig napi 8 órával több ápolást és gondozást igényelt, mint egy egészséges gyermek. Mindezt nem cáfolták az I. rendű felperesnek az alperes fellebbezésében idézett nyilatkozatai. Épp ellenkezőleg: az I. rendű felperes perbeli nyilatkozatai, valamint az ezzel egybehangzó tanúvallomások összességükben alátámasztották a szakvélemény megállapításait, és igazolták azt, hogy a súlyos egészségkárosodást elszenvedett III. rendű felperes lényegében egész napos ápolásra, gondozásra és felügyeletre szorult. Erre tekintettel az alperes alap nélkül kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az ápolási és gondozási többletköltséget a szakvéleményben foglalt időtartamok alapulvételével határozta meg.

Arra ugyanakkor már alappal hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az ápolási és gondozási többletköltség összegének megállapítása során nem hagyta figyelmen kívül az összes olyan napot, amelyet a néhai III. rendű felperes kórházban töltött. Az ítélet tábla a rendelkezésre álló orvosi dokumentáció, a 43. sorszámú orvosszakértői vélemény, valamint az OEP 26. sorszámú nyilatkozata alapján megállapította, hogy a gyermek 2010-ben 25, 2011-ben 34, 2012-ben 8, 2013-ban 20, 2014-ben 7, 2015-ben pedig 4 napot volt kórházban, ezen időtartamra tehát a felpereseket ápolási és gondozási díj nem illeti meg.

Erre tekintettel az ápolási és gondozási díjat az alábbiak szerint kell kiszámítani:

- 2010. július 22-től 2010. december 31-ig: 162 nap - 25 nap kórház = 137 nap X 6 óra = 822 óra X 423 Ft/óra = 347 706 Ft.

- 2011. év: 365 nap - 34 nap kórház = 331 nap X 6 óra = 1986 óra X 449 Ft /óra = 891 714 Ft.

- 2012. év: 365 nap - 8 nap kórház = 357 nap X 6 óra = 2 142 óra X 535 Ft /óra = 1 145 970 Ft.

- 2013. január 1-től 2013. április 6-ig: 96 nap X 6 óra = 576 óra X 564 Ft/óra = 324 864 Ft.

- 2013. április 7-től 2013. december 31-ig: 269 nap - 20 nap kórház = 249 nap X 8 óra = 1992 óra X 564 Ft/óra = 1 123 488 Ft.

- 2014. év: 365 nap - 7 nap kórház = 358 nap X 8 óra = 2 864 óra X 584 Ft/óra = 1 672 576 Ft.

- 2015. január 1-től 2015. május 2-ig: 122 nap - 4 nap kórház = 118 nap X 8 óra = 944 óra X 604 Ft/óra = 570 176,- Ft, ami összesen 6 076 494 Ft.

Ebből le kell vonni a néhai III. rendű felperesre tekintettel kapott 983 500 Ft társadalombiztosítási ellátást, így a felpereseket ápolási és gondozási díj címén 5 092 994 Ft illeti meg.

Háztartási többlet humánerő-ráfordítási költség

Az alperes a háztartási többlet humánerő-ráfordítási költség körében is alappal kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem hagyta figyelmen kívül az összes olyan napot, amelyet a néhai III. rendű felperes kórházban töltött. Ezért a felpereseket ezen a jogcímen megillető kártérítést az alábbiak szerint kell kiszámítani:

- 2010. július 22-től 2010 december 31-ig: 162 nap - 25 nap kórház = 137 nap X 21 perc = 47,95 óra X 423 Ft/óra = 20 283 Ft.

- 2011. év: 365 nap - 34 nap kórház = 331 nap X 21 perc = 115,85 óra X 449 Ft /óra = 52 017 Ft.

- 2012. január 1-től 2012. április 6-ig: 96 nap - 5 nap kórház = 91 nap X 21 perc = 31,85 óra X 535 Ft/óra = 17 040 Ft.

- 2012. április 7-től 2012. december 31-ig: 269 nap - 3 nap kórház = 266 nap X 81 perc = 359,1 óra X 535 Ft/óra = 192 119 Ft.

- 2013. év: 365 nap - 20 nap kórház = 345 nap X 81 perc = 465,75 óra X 564 Ft/óra = 262 683 Ft.

- 2014. év: 365 nap - 7 nap kórház = 358 nap X 81 perc = 483,3 óra X 584 Ft/óra = 282 247 Ft.

- 2015. január 1-től 2015. május 2-ig: 122 nap - 4 nap kórház = 118 nap X 81 perc = 159,3 óra X 604 Ft/óra = 96 217,- Ft, ami összesen 922 606 Ft.

Gyógyszerek és gyógyászati készítmények többletköltsége

A felperesek a 18. sorszámú beadványuk F/6. jelű mellékletével igazolták, hogy a néhai III. rendű felperesnek 2013. április 3. és 2015. április 30. napjai között vásárolt vényköteles gyógyszerek és gyógyászati készítmények térítési díja 99 977 Ft volt. Az elsőfokú bíróság felhívására az OEP 26. sorszám alatt felsorolta, hogy a gyermek az ezt megelőző időszakban milyen gyógyszereket és gyógyhatású készítményeket kapott, azt azonban nem közölte, hogy ezeknek mennyi volt a térítési díja. Bár a felperesek indítványozták az OEP ismételt megkeresését a térítés díjának közlése céljából, az elsőfokú bíróság ezen indítványt nem teljesítette, ennek okáról pedig az ítéletében nem adott számot. Mivel azonban az OEP visszamenőlegesen legfeljebb 5 évig őrzi meg ezeket az adatokat, jelenleg már nem lehetne érdemi információt szerezni arról, hogy a néhai III. rendű felperesnek a születésétől 2013. április 3. napjáig vásárolt vényköteles készítményeknek mennyi volt a térítési díja.

Ezért a néhai III. rendű felperes vényköteles gyógyszerköltségeinek megállapítása során abból kellett kiindulni, hogy az aggálymentes orvosszakértői vélemény szerint a 18. sorszámú beadvány F/6. jelű mellékletében felsorolt valamennyi készítmény összefüggésben állt a gyermek egészségkárosodásával. Mivel pedig a gyermek állapotában jelentős változás nem volt, alappal lehetett következtetni arra, hogy ugyanazon vényköteles készítményekre, amelyeket 2013. április 3. napja után kapott, szüksége volt 2013. április 3. napja előtt is.

Erre tekintettel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a néhai III. rendű felperes vényköteles gyógyszereiből eredő többletköltség a gyermek életében havi 3990 Ft-nak felelt meg.

A felperesek által felsorolt egyéb gyógyhatású készítmények: a havi 4 üveg ricinus, a havi 1 üveg Vigantol, a havi 1 doboz 50 darabos folsav és a havi fél cumisüveg beszerzésének indokoltságát és mennyiségét az orvosszakértő a 43. sorszámú szakvéleményének 31. oldalán egyértelműen alátámasztotta. Azt a tényt pedig, hogy e készítmények ténylegesen beszerzésre is kerültek, **L. R.** tanúvallomása igazolta, ezért az elsőfokú bíróság helyesen kötelezte az alperest e készítmények ellenértékéért havi 3440 Ft megfizetésére.

Erre tekintettel a felpereseket a gyógyszerek és gyógyászati készítmények többletköltsége címén az elsőfokú ítéletben foglalt kártérítés illeti meg.

Közlekedés és kíséret többletköltsége

Alap nélkül hivatkozott az alperes arra, hogy a felpereseknek a néhai III. rendű felperes szállításakor igénybe kellett volna venniük a társadalombiztosítás által finanszírozott betegszállítást. Azt a tényt, hogy a gyermek csak személygépkocsival volt szállítható, az orvosszakértő egyértelműen megállapította. Arra pedig ettől függetlenül is helyesen utaltak

a felperesek, hogy a kárenyhítési kötelezettségük körben nem volt elvárható az, hogy az igazoltan gyenge immunrendszerű néhai III. rendű felperest kitegyék a több beteggel együtt történő időigényes kórszállításokból fakadó többlet-igénybevételeknek.

Azt az alperes kifejezetten nem kifogásolta, hogy a felperesek a kórházi látogatásaikhoz személygépkocsit vettek igénybe, hiszen a fellebbezésében maga is a személygépjárművel történő utazás költségeivel számolt. Ezért a fellebbezési kérelemhez kötött ítélet tábla (Pp. 253. §-ának (3) bekezdése) nem vizsgálta, hogy a felperesek a kárenyhítési kötelezettségük alapján kötelesek lettek volna-e igénybe venni tömegközlekedési eszközt, vagy más olyan közlekedési módot, amelynek ettől kisebb költsége van. Ilyen kötelezettsége a felpereseknek amúgy is kizárólag akkor lett volna, ha az alperes igazolja, hogy a felperesek tömegközlekedési eszközzel is meglátogathatták volna a kórházban fekvő néhai III. rendű felperest úgy, hogy közben a gépkocsi használatához képest aránytalanul nagyobb kényelmetlenségnek nem teszik ki magukat. Mindezt azonban az alperes nem igazolta, sőt: erre a per során nem is hivatkozott.

Nem foghatott helyt az alperes azon fellebbezési érvelése sem, hogy a felperesek a közlekedés költségeként csupán a **B. L.**-nak alkalmanként kifizetett 1500-2000 Ft-ra tarthatnak igényt. Az ugyanis, hogy a felperesekre tekintettel a rokonuk a szállításokat szívésségből ingyenesen, vagy a megtett távolság után járó norma szerinti üzemanyagköltségnél olcsóbban elvállalta, a károkozót nem hozhatja kedvezőbb helyzetbe. Az alperes ugyanezen ok miatt nem tagadhatja meg az ápolási és gondozási díj megfizetését sem arra hivatkozással, hogy a felperesek ingyenesen ápolták és gondozták a gyermeküket. Ezért az elsőfokú bíróság a közlekedés költségeként helyesen számolta el a megtett távolság után járó norma szerinti üzemanyagköltséget.

A megtett távolságot ugyanakkor a valóstól eltérő mértékben határozta meg, úgy tekintette ugyanis, hogy a felperesek az utazások során **R-ről** indultak, és oda is érkeztek vissza. Valójában azonban a felperesek mindvégig **M-en** laktak, így innen indultak, és ide is érkeztek haza. Mivel azonban közúton **M** távolabb van **F-től** és **Ny-től** is, mint **R**, a felperesek az utazások során nagyobb távolságot tettek meg, mint amit a keresetükben megjelöltek. Ezt a különbséget a kereseti kérelemhez kötött elsőfokú bíróság, és a fellebbezési kérelemhez kötött ítélet tábla sem ítélt meg a felperesek részére.

Ugyanezen ok miatt nem vehette figyelembe sem az elsőfokú bíróság, sem pedig az ítélet tábla azt, hogy a néhai III. rendű felperes többlet tartózkodott kórházban, mint amennyivel a felperesek a közlekedés és a kíséret költsége körében számoltak, így ezen a jogcímen csupán azon kórházi tartózkodások után lehetett kártérítést megítélni, amelyekre a felperesek kifejezetten hivatkoztak.

Észlelte az ítélet tábla azt is, hogy a felperesek az elszámolás körében tévesen állították, hogy **B. L.** 2014. augusztus 29. napjától kezdődően egy 1300 cm³-nél nagyobb hengerűrtartalmú gépkocsival szállította őket, valójában ugyanis **B. L.** e gépjárművet csak a gyermek halála után vette meg (24. sorszámú jegyzőkönyv 6. oldalának első bekezdése). Ez azonban azért nem változtatott az elsőfokú ítéletben írt elszámoláson, mert

a felperesek és az elsőfokú bíróság is mindvégig 8,6 liter/100 km fogyasztással számolt, amely egy benzinüzemű 1300 cm³-es **L**, illetve **S** fogyasztásának felel meg.

Alap nélkül kifogásolta az alperes, hogy a felperesek 2 fő kísérelével számoltak olyan esetben is, amikor a gyermek nem tartózkodott a gépkocsiban. A személygépjárművel történő kórházi látogatást ugyanis az alperes maga sem sérelmezte, továbbá nem hivatkozott rá, és nem igazolta, hogy a felpereseknek a kárenyhítési kötelezettségük körében más közlekedési módot kellett volna igénybe venniük. Mivel pedig egyik felperes sem rendelkezett gépjárművel, a látogatások során sofőrre volt szükségük, így saját magukon kívül további 1 fő kíséretet ebben az esetben is elszámolhattak.

B. L. aggálymentes tanúvallomása alapján nem fért kétség ahhoz sem, hogy a felperesek a kórházban fekvő néhai III. rendű felperest a rokonaik segítségével átlagosan kétnaponta meglátogatták, így az elszámolás módosítására ebben a körben sem volt szükség. Azt csupán annyiban kellett pontosítani, hogy a 2013. és 2015. évben csupán egyetlen kórházi tartózkodásra került sor, így ezekben az esetekben nem a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által megadott havi üzemanyagnorma éves átlagával, hanem az adott hónapban érvényes normával volt indokolt számolni.

Erre tekintettel a közlekedés és a kíséret költsége az alábbiak szerint számolható el:

- 2010. április 10. - 2010. július 22.: 103 nap, 51,5 látogatási nap, **Ny** - **R** oda vissza 199 km, időtartam 1 óra várakozással 3,9 óra, azaz $199 \text{ km} \times 51,5 \text{ nap} = 10\,248,5 \text{ km}$, és $3,9 \text{ óra} \times 2 \text{ fő} \times 51,5 \text{ nap} = 401,7 \text{ óra}$.

- 2010. október 15-23. és 2010. október 26-30.: 12 nap, 6 látogatási nap, **F** - **R** oda vissza 56,4 km, időtartam 1 óra várakozással 2 óra, azaz $56,4 \text{ km} \times 6 \text{ nap} = 338,4 \text{ km}$, és $2 \text{ óra} \times 2 \text{ fő} \times 6 \text{ nap} = 24 \text{ óra}$.

- 2010. november 29.: 1 nap, **Ny**, 199 km, $3,9 \text{ óra} \times 2 \text{ fő}$, azaz 7,8 óra.

-- 2010. évi kíséret: $433,5 \text{ óra} \times 423 \text{ Ft/óra}$, azaz 183 371 Ft.

-- 2010. évi üzemanyag: $10\,785,9 \text{ km/100} \times 8,6 \text{ liter} = 927,6 \text{ liter} \times 332 \text{ Ft/liter} = 307\,963 \text{ Ft}$.

- 2011. április 27.: 1 nap, **F**, 56,4 km, 2 óra 2 főre 4 óra.

- 2011. május 30.: 1 nap, **Ny**, 199 km, 7,8 óra.

-- 2011. évi kíséret: $11,8 \text{ óra} \times 449 \text{ Ft} = 5\,298 \text{ Ft}$.

-- 2011. évi üzemanyag: $255,4 \text{ km/100} \times 8,6 \text{ liter} = 22 \text{ liter} \times 380 \text{ Ft/liter} = 8\,360 \text{ Ft}$.

- 2012. január 17., 2012. július 3., 2012. november 30.: 3 nap, **Ny**, $199 \text{ km} \times 3 \text{ nap} = 597 \text{ km}$, $7,8 \text{ óra} \times 3 \text{ nap} = 23,4 \text{ óra}$.

-- 2012. évi kíséret: $23,4 \text{ óra} \times 535 \text{ Ft/óra} = 12\,519 \text{ Ft}$.

-- 2012. évi üzemanyag: $597 \text{ km/100} \times 8,6 \text{ liter} = 51 \text{ liter} \times 427 \text{ Ft/liter} = 21\,777 \text{ Ft}$.

- 2013. december 9-19.: 11 nap, 5,5 látogatási nap, **Ny**, $199 \text{ km} \times 5,5 \text{ nap} = 1\,094,5 \text{ km}$, $7,8 \text{ óra} \times 5,5 \text{ nap} = 42,9 \text{ óra}$.

-- 2013. évi kíséret: $42,9 \text{ óra} \times 564 \text{ Ft/óra} = 24\,196 \text{ Ft}$.

-- 2013. évi üzemanyag: $1\,094,5 \text{ km/100} \times 8,6 \text{ liter} = 94 \text{ liter} \times 397 \text{ Ft/liter}$ (2013 decemberi üzemanyagnorma) = 37 318 Ft.

- 2014. május 6., 2014. december 12-19.: 1 + 8 nap, 1 + 4 látogatási nap, **F**, 56,4 km X 5 = 282 km, 4 óra X 5 nap = 20 óra.

- 2014. augusztus 5.: 1 nap, **Ny**, 199 km, 7,8 óra.

-- 2014. évi kíséret: 27,8 óra X 584 Ft/óra = 16 235 Ft.

-- 2014. évi üzemanyag: 481 km/100 X 8,6 liter = 41,3 liter X 413 Ft/liter = 17 057 Ft.

- 2015. április 20.: 1 nap, **Ny**, 199 km, 7,8 óra.

-- 2015. évi kíséret: 7,8 óra X 604 Ft/óra = 4 711 Ft.

-- 2015. évi üzemanyag: 199 km/100 X 8,6 liter = 17 liter X 357 Ft/liter (2015 áprilisi üzemanyagnorma) = 60 069 Ft.

A közlekedés és kíséret elszámolt költsége tehát mindösszesen 644 874 Ft, ami több mint az elsőfokú bíróság által ilyen jogcímen megítélt összeg. Mivel azonban a felperesek fellebbezése a közlekedés és kíséret költségének felemelésére nem terjedt ki, az ítéltábla e kártérítés összegét nem emelhetette fel, az alperes leszállításra irányuló fellebbezése ugyanakkor nem volt alapos.

Részteljesítés elszámolása

A beavatkozó az alperes perrel érintett tartozásából a 24/A/1. alatt csatolt okirat szerint 2016. május 3. napján megfizetett a felperesek részére 1 000 000 Ft-ot, amelyet az elsőfokú bíróság nem számolt el. Ezért az ítéltábla e részteljesítést - a felek megállapodásának, és a felperesek eltérő rendelkezésének hiányában - az 1959-es Ptk. 293. §-a, és az 1/2011. Polgári jogegységi határozat alapján a felpereseknek járó nem vagyoni kártérítés összegébe személyenként 500 000 Ft-ban számította be, amely mindkét felperes esetében az 1 860 535 Ft után 2010. április 7. napjától 2016. május 3. napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévét megelőző napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot fedezi. Így a felperesek ezen összeg után 2016. május 4. napjától, a fennmaradó nem vagyoni kártérítés után pedig 2010. április 7. napjától követelhetnek késedelmi kamatot.

Részletfizetés engedélyezése iránti kérelem

Az alperes részletfizetés iránti kérelme nem volt alapos, a vagyoni és jövedelmi helyzetét ugyanis nem tárta fel, enélkül pedig az ítéltábla akkor sem engedélyezhette a tartozás részletekben történő megfizetését, ha az alperes az általa állított nagyszámú tartozásait igazolta volna. A felperesek helyesen mutattak rá arra is, hogy az alperesnek legkésőbb a jogerős közbenső ítélet meghozatala óta tisztában kellett lennie azzal, hogy jelentős összegű fizetési kötelezettsége áll fenn a felperesek felé, így arra kellő gondosság mellett tartalékot kellett volna képeznie. Ilyen körülmények között a részletfizetés engedélyezése súlyosan sértené a felperesek azon jogos érdekét, hogy a régóta lejárt követelésükhöz belátható időn belül, lehetőleg egyösszegben hozzájussanak. Ezért az ítéltábla az alperes részletfizetési kérelmének nem adott helyt.

A kifejtett okok miatt az ítélet tábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, így a nem vagyoni kártérítés összegét felemelte, míg a vagyoni kártérítés összegét leszállította. Az ítélet tábla nem osztja azt a gyakorlatot, amely az ítélet rendelkező részében jogcímenként tünteti fel az egyes marasztalási összegeket, mert a marasztalás alapjául szolgáló jogcím meghatározása az ítélet indokolására tartozik, ahogy helytelen a marasztalás tőkeösszegét annak eltérő esedékessége szerinti bontásban szerepeltetni. Az adott peres fele(ke)t terhelő marasztalást egy összegben kell meghatározni, mert az érthetőség és az egyértelműség ezt követeli meg. Emiatt az ítélet tábla a felpereseket, mint egyetemleges jogosultakat megillető kártérítést egy összegben határozta meg, abban marasztalva az alperest, s csak ezt követően részletezte, hogy abból mely összeg után mely időponttól fizetendő késedelmi kamat.

A megváltoztatott döntés következtében módosult a pernyertesség-pervesztesség aránya. A felperesek eredetileg 48 400 000 Ft-ban kérték marasztalni az alperest, amely összeg a felperesek fellebbezésben kifejtett álláspontjával szemben nem csupán az illeték, hanem a pernyertesség számításának alapjául is szolgált. A felperesek összesen 24 846 576 Ft tőkében lettek pernyertesek (17 500 000 Ft nem vagyoni és 7 346 576 Ft vagyoni kártérítésben, ez utóbbin belül az ápolás-gondozásra 5 092 994 Ft, a háztartási kisegítésre 922 606 Ft, a gyógyszerre és gyógyhatású készítményekre 425 980 Ft, az ételmezésre 217 380 Ft, az utazásra és kíséretre 644 729 Ft, míg a törölkendőkre 42 887 Ft jut), ami a keresetlevél előterjesztésekor rögzült pertárgyértékhez képest 51,33 %-os pernyertességet eredményez. A Pp. 81. §-a (2) bekezdésének alkalmazására az ítélet tábla nem látott lehetőséget a követelés nagyságrendjére tekintettel. Figyelemmel arra, hogy a pernyertesség és pervesztesség aránya között nincsen számottevő különbség, és a felek - a jogi képviselő munkadíján túl - további költséget nem előlegeztek, az elsőfokú perköltség vonatkozásában az ítélet tábla a Pp. 81. §-a (1) bekezdésének második mondata alapján akként rendelkezett, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét, aminek megfelelően mellőzte az alperes elsőfokú perköltségben történő marasztalását. A Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján az ítélet tábla az alperes által megtérítendő állam által előlegezett költség összegét a megnövekedett pervesztességéhez igazodóan 266 010 Ft-ra felemelte, miáltal az állam terhén mindössze 252 165 Ft marad. Korrekcióra szorult annyiban az elsőfokú bíróság ítélete, hogy a le nem rótt és az állam terhén maradó kereseti illeték összege a pertárgyértékre figyelemmel 1 500 000 Ft (az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 42. §-a (1) bekezdésének a) pontja).

A fellebbezési eljárásban a felperesek a saját fellebbezésük tekintetében 35 %-os arányban lettek pernyertesek (a fellebbezett érték 10 000 000 Ft volt, míg a nem vagyoni kártérítés összesen 3 500 000 Ft-tal került felemelésre). Emiatt ők kötelesek az alperes felé az ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség fizetésére (a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (R.) 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése), aminek nettó összege 3 000 000 Ft érték alapulvételével 75 000 Ft.

Az alperes által fellebbezett érték 2 672 822 Ft volt (ápolás-gondozás költsége 1 854 761 Ft, a háztartási kisegítés költsége 32 011 Ft, a gyógyszerek és gyógyhatású készítmények

költsége 268 303 Ft, az utazás és kíséret költsége 517 747 Ft), amiből 249 869 Ft-ot nyert meg (ápolás-gondozás 220 794 Ft, háztartási kisegítés 29 075 Ft). A biztosító által a per folyamán megfizetett 1 000 000 Ft elszámolására vonatkozó fellebbezési kérelmet az ítéletábra figyelmen kívül hagyta a pernyertesség arányának meghatározásánál, mert az a késedelmi kamatra került elszámolásra, ezáltal a marasztalás tőkeösszegét nem érintette. Az alperes nagyobb arányban lett pervesztes a saját fellebbezés tekintetében (9,35 %), ezért ő köteles a felperesek javára perköltséget fizetni, méghozzá 2 173 084 Ft érték alapulvételével nettó 54 327 Ft összegben (R. 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése).

Ezen két összeg egybeszámítása után a felperesek perköltségfizetési kötelezettsége áll fenn nettó 20 673 Ft, általános forgalmi adóval növelten (R. 4/A. §-ának (1) bekezdése) pedig 26 255 Ft összegben a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján.

A felperesek személyes költségmentességére és az alperes személyes illetékmentességére (Itv. 5. §.a (1) bekezdésének c) pontja) tekintettel az összesen 1 013 800 Ft (800 000 Ft + 213 800 Ft) fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, s a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése, valamint az Itv. 4. §-ának (1) bekezdése alapján.

Debrecen, 2017. december 14. napján

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő